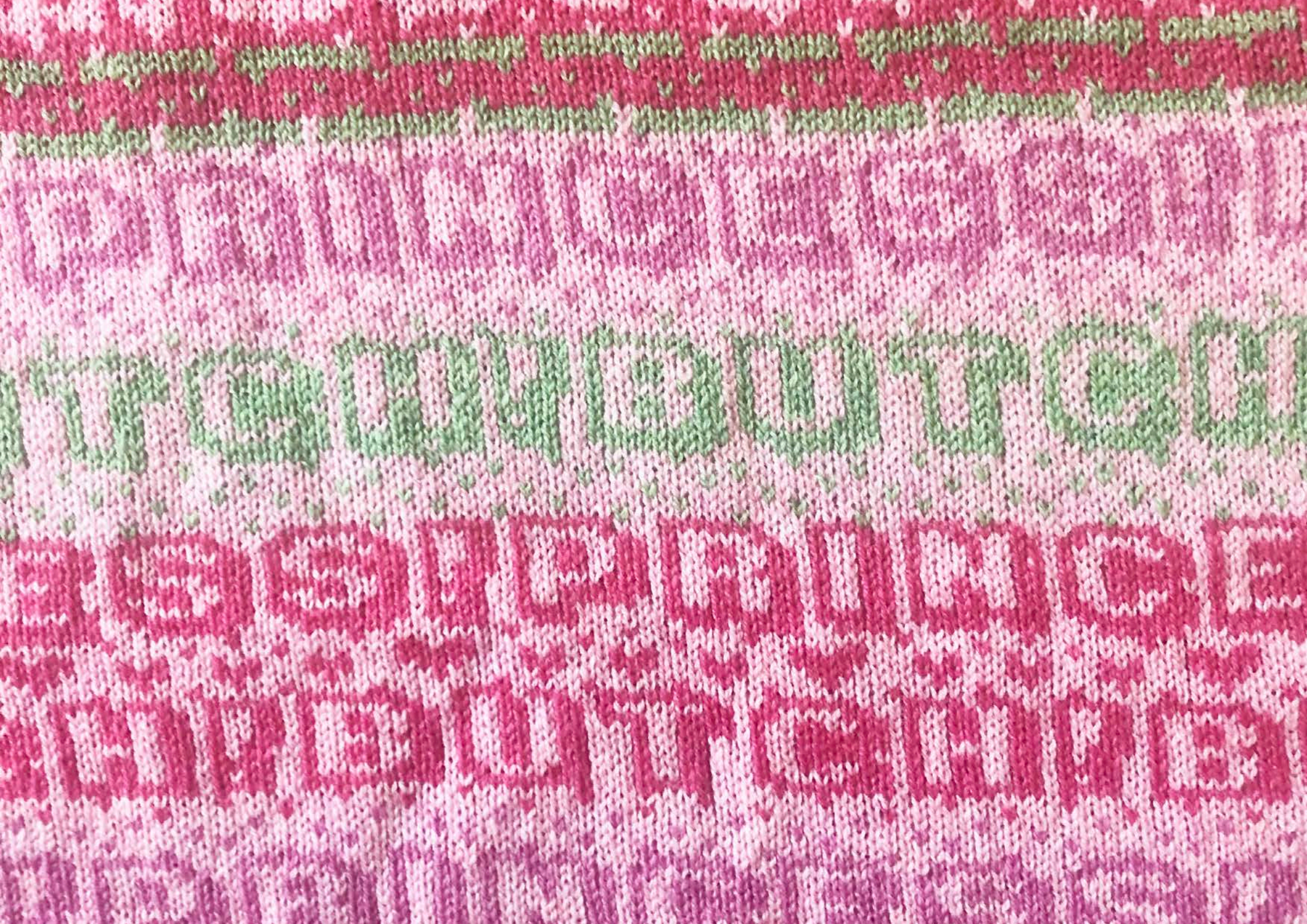

PRINCESS BUTCH

AV ELISABETH RADHE

INNEHÅLL

<u>Vem kan vara en prinsessa</u>	<u>3</u>
<u>Vem är Princess Butch</u>	<u>5</u>
<u>Lesbiska prinsessor</u>	<u>7</u>
<u>Sidensammet</u>	<u>9</u>
<u>Do you feel my heart saying 'hi'</u>	<u>11</u>
<u>En attityd</u>	<u>13</u>
<u>Källhänvisning</u>	<u>14</u>
<u>Bilder</u>	<u>15</u>

VEM KAN VARA EN PRINSESSA?

Det var en gång en Prinsessa. ~~Det var en gång en liten flicka som ville vara en prinsessa.~~ Det var en gång en liten flicka som ville ha en prinsessa. Så börjar den här sagan.

Prinsessa. Hur ska vi definiera det ordet? En ung kvinna av kunglig börd? Men idén om en prinsessa måste nog inte vara en medlem av något nobelt furstehus eller liknande genom blodsrelationer. Det kan lika gärna vara en stark kvinnlig figur i en saga (typ istället för hjältninna), ett feminint ideal, en tydlig estetik. Så blodsbanden kan vi redan nu säga är oviktiga.

Så vad är en prinsessa?

Hon är vacker glittrande rik självständig magisk. Hon måste ofta gå igenom provningar som gör henne starkare. Hon är sympatisk och älskvärd. Hon är arg och mäktig. Upppassad och bortskämd. Hon är ogift. Hon kan ofta prata med djur eller nåt.

Och de där klänningarna. Vad är en prinsessklänning om inte bara extra allt? Stora puffiga kjolar, stora puffiga ärmar, spets, pärlor, glitter, sammet, siden. Kläderna är en sån viktig nyckel till prinsessdrömmen, viktigare än slottet eller blått blod.

Är det inte fantastiskt att eftersträva ett ouppnåeligt ideal? Ingen kommer bli prinsessa. Riktiga nutida prinsessor är inte prinsessor, inte på riktigt. De har ganska tråkiga klänningar och tråkiga prinsar och tråkiga uppgifter och har inga magiska krafter alls. Så de räknas inte. För själva magin med en prinsessa är att hon är en fantasi.

Prinsessans värld består av äventyr, vilda baler, gulliga djur och läskiga häxor. Prinsessans värld är i högsta grad en kvinnlig värld. En värld av möjligheter där allt är lite extra vackert.

Att vilja vara ~~med~~ en prinsessa är som att ha en ouppnåelig crush. Någon som är vacker och glittrande och som du bara vet att hon är helt omöjlig att få så det är säkert att tråna. Du kommer aldrig hamna i situationen där du måste välja om du ska erkänna dina känslor för henne. Så det är okej. En försvarsmekanism?

Att bli en prinsessa är svårt om man inte har lyckats med det där med femininitet. Det blir liksom inte helt rätt. Prinsessorna har omöjligt smala getingmidjor till sina stora kjolar. Deras hår skiner i kycklinggult, knallrosa, blåsvart. Du har liksom en fyrkantig kropp och muskliga vader och kort hår som är taggigt. Du känner dig så otroligt glamorös och lycklig i den plastiga klänningen från marknadsståndet med maskeradkläder för barn, tills du ser dig själv i spegeln och illusionen försvinner. Eller när du är äldre, någon släkting ska gifta sig, du provar klänningar som är långa och skira och det matchar bara inte med ditt ansikte. Inte för att du är ful (men du känner dig ful), inte för att klänningen är ful (men den skaver), det är bara.. inte för dig.

Du var nog inte menad att vara en prinsessa. Du var nog menad att älska prinsessor.

*I wish I had been born in
the Rococo era*

*Rococo
18th century France at it's
most lavish
It made Baroque look
positively sober
An obscure, neglected period
Rarely mentioned in class*

*Critics called its art
"cloying"...
Shallow, vulgar and
indecent*

*Life then was like candy
Their world, so sweet and
dreamy
That was Rococo*

*Girdles were tightened for
beauty's sake
Too tight for breathing
It was...*

Very cute!

Or so they said

Ridiculous!

*Hedonism and lovemaking
were all that mattered*

*Out of bed, they liked
embroidery
Then it was back to the
bedroom*

*And then? Countryside
walks*

I was smitten by Rococo

*A frilly dress
and strolls in the country*

That's how I wanted to live!

(Nakashima: 2004)

VEM ÄR PRINCESS BUTCH?

å om projektet ska sammanfattas kort så är det här ett undersökande av lesbisk femininitet och avsaknaden av det, krocken eller samspelet mellan de båda, länkat till drömmen om prinsessan. Jag vill skapa ett utrymme där det går att utforska och leka med prinsessdrömmen. Där det får vara lite skevt och konstigt och opassande och också glamoröst. Sexuellt och fult och glittrigt. Det är prinsessklänningens diy-verkstad, där man får göra den lite som man vill.

Prinsessan har alltid varit ett stort fenomen inom barn och ungdomars media, från gamla folksagor till de mer moderna tolkningarna. Jag är inte så intresserad av att kritisera prinsessfenomenet, som självklart är laddat med massa stereotyper och unkna könsroller, och som prackas på föräldrar för att indoktrinera sina flickebarn i femininitet och undergivelse. Utan det här projektet handlar mer om att undersöka vad det är som gör prinsessan så lockande. Jag älskar prinsessor, och jag älskar butchar. För mig representerar Princess Butch en idealkvinna. "I think I wanna take you home I wanna try on your clothes, uh" sjunger Kathleen Hanna. Det handlar om den där coola tjejen som man inte vet om man vill vara eller vill ha!

Det är något i personifieringen av det extremt feminina som gör prinsessan så tydlig som symbol. Och det är något väldigt typiskt i den queera estetiken att lyfta upp just dessa over-the-top symboler och vända dem till något annat. Jag relaterar till exempel till Susan Sontags text om CAMP, för rent estetiskt så

placerar jag nog Princess Butch någonstans i det facket. Hon skriver: "Camp is the consistently aesthetic experience of the world. It incarnates a victory of 'style' over 'content,' 'aesthetics' over 'morality,' of irony over tragedy." (Sontag 1964:8) Jag känner bara yes! Exakt så. Det handlar om Stil, det handlar om Estetik, det handlar om Uttryck. Princess Butch är en prinsessfantasi och handlar om identitetssökande och sexualitet och kärlek till kvinnor eller kvinnlighet. Men det är också ett lekfullt arbete, ett projekt som handlar om estetik och material, eskapism och närvaro. Fantasier om ett annat jag, en karaktär som kan framträda på en scen eller i en dröm - blir närvarande i material, i uttryck och i känsla. Och samtidigt driva med detta, med prinsessan, med idealet som är fantastiskt och osmakligt på samma gång.

Camp sees everything in quotation marks. It's not a lamp, but a "lamp"; not a woman, but a "woman." To perceive Camp in objects and persons is to understand Being-as-Playing-a-Role. It is the farthest extension, in sensibility, of the metaphor of life as theater. (Sontag 1964:3)

Genom att koka ner prinsessan till sina tydligaste markörer, tydligaste beståndsdelar: snörliv, puffärm, volangkjol, rosa glitter, och så vidare, så vill jag göra en sorts kostym som är lätt att prova. Jag gör en kollektion av accessoarer, eller plagg som är möjliga att bära som accessoarer: lätta att klä på sig utanpå en befintlig outfit. I dem vill jag fånga essensen av prinsessan och samtidigt känslan av att det handgjorda, ett experimenterande och sökande. Jag tänker att det ska vara möjligt att klä på sig prinsessan och genom detta bli prinsessan. Och samtidigt finns den här känslan av ouppnåelighet kvar, kontrasten mellan det vardagliga och fantasin.

Någon som jag tycker lyckas med att både kritisera prinsessan, från ett feministiskt håll, och samtidigt använda sig av henne, är konstnären Ghada Amer. Hon kombinerar i broderier bilder på disneyprinsessor och pornografiskt material.

Ghada Amer, *Snow White without the dwarves*, 2009

In *And the Beast* (showing as part of the retrospective *Love Has No End*), Disney's *Beauty* is overlaid with delicately drawn, blatantly erotic female figures – female sexuality is identified as the unspeakable beast cast out by the fairytale conventions, then thrown out front. The nudes are taken from pornographic magazines, and represent another version of the imprisoning female stereotype. But in unexpectedly compressing the virgin and the whore, Ghada creates a many-layered image (a witty aggregate of painting, gel-medium and embroidery) which is captivatingly lovely, and lends a knowing glint to Belle's big-eyed innocence. (Ditum, 2008)

Drottning Kristina, Nationalmuseum

LESBISKA PRINSESSOR

Varför just prinsessa? Kanske för att prinsessan är så obotligt heterosexuell, att det känns nästan nödvändigt att ge henne en knuff i en annan riktning. För redan i själva namnet är den där: relationen till en prins. Räddad genom kärlekens kyss och så vidare. Så när jag skapar min prinsessfantasi så är det OCKSÅ en lesbisk fantasi.

Hur många *lesbiska prinsessor* i kulturen eller för den del verkliga sådana kan du nämna?

"SNÄLLA GÖR INTE ELSA LESBISK I FROZEN 2"

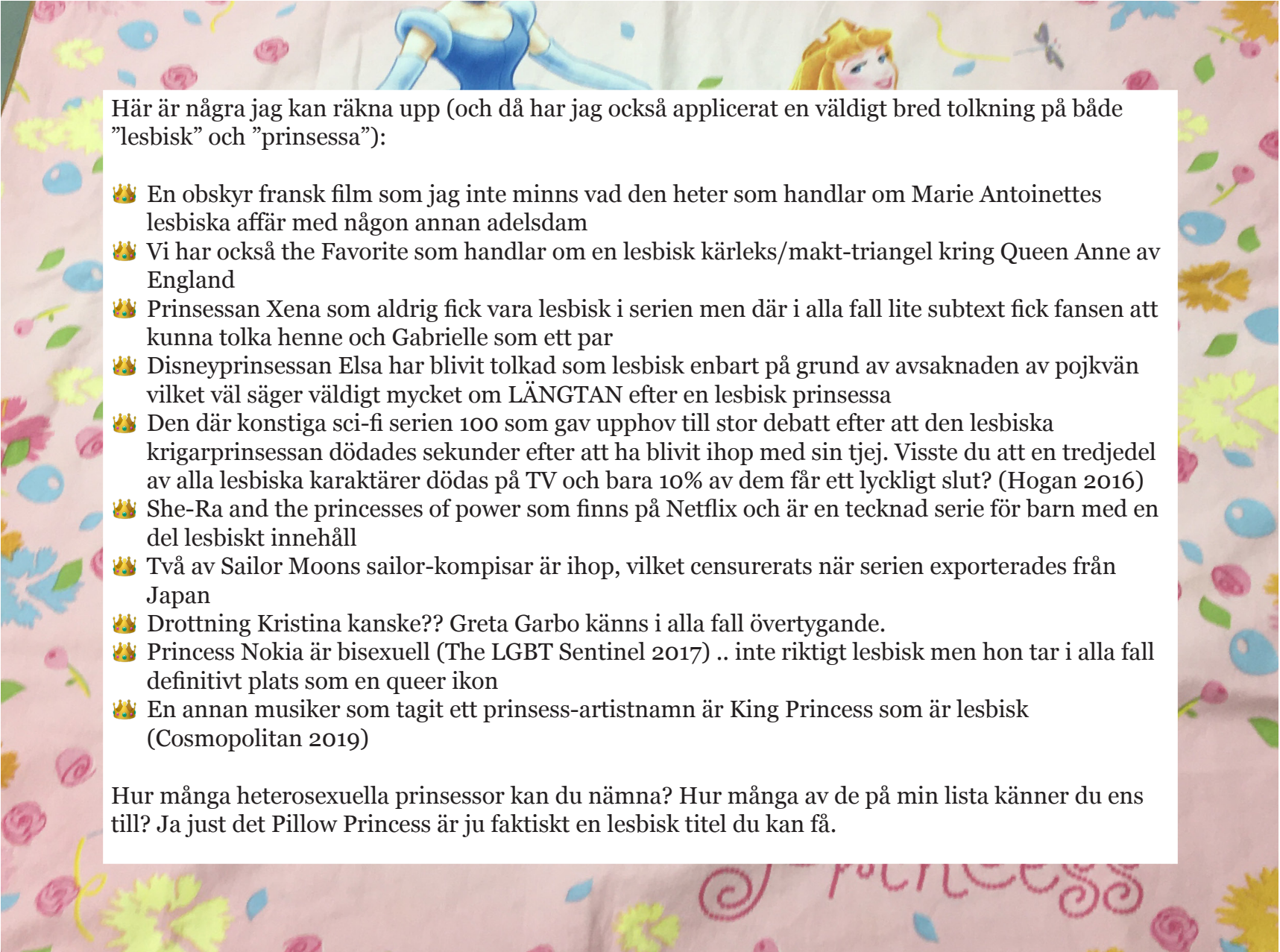
Oroliga föräldrar och Disney-entusiaster har organiserat sig för att protestera mot att Elsa kanske skrivs som lesbisk i Frozen-uppföljaren.

Elsa, Disney

Xena & Gabrielle, Entertainment Weekly

Här är några jag kan räkna upp (och då har jag också applicerat en väldigt bred tolkning på både "lesbisk" och "prinsessa"):

- 👑 En obskyr fransk film som jag inte minns vad den heter som handlar om Marie Antoinettes lesbiska affär med någon annan adelsdam
- 👑 Vi har också the Favorite som handlar om en lesbisk kärleks/makt-triangel kring Queen Anne av England
- 👑 Prinsessan Xena som aldrig fick vara lesbisk i serien men där i alla fall lite subtext fick fansen att kunna tolka henne och Gabrielle som ett par
- 👑 Disneyprinsessan Elsa har blivit tolkad som lesbisk enbart på grund av avsaknaden av pojkvän vilket väl säger väldigt mycket om LÅNGTAN efter en lesbisk prinsessa
- 👑 Den där konstiga sci-fi serien 100 som gav upphov till stor debatt efter att den lesbiska krigarprinsessan dödades sekunder efter att ha blivit ihop med sin tjej. Visste du att en tredjedel av alla lesbiska karaktärer dödas på TV och bara 10% av dem får ett lyckligt slut? (Hogan 2016)
- 👑 She-Ra and the princesses of power som finns på Netflix och är en tecknad serie för barn med en del lesbiskt innehåll
- 👑 Två av Sailor Moons sailor-kompisar är ihop, vilket censurerats när serien exporterades från Japan
- 👑 Drottning Kristina kanske?? Greta Garbo känns i alla fall övertygande.
- 👑 Princess Nokia är bisexuell (The LGBT Sentinel 2017) .. inte riktigt lesbisk men hon tar i alla fall definitivt plats som en queer ikon
- 👑 En annan musiker som tagit ett prinsess-artistnamn är King Princess som är lesbisk (Cosmopolitan 2019)

Hur många heterosexuella prinsessor kan du nämna? Hur många av de på min lista känner du ens till? Ja just det Pillow Princess är ju faktiskt en lesbisk titel du kan få.

SIDENSAMMET

Det är som sagt framför allt stilen som definierar en prinsessa. Det är puffärmar, stora kjolar med volanger, rosa, glitter, snörliv, spetsiga skor och bara mycket av allt. Det är medeltid och rokoko och artonhundratals på en gång och pärlor, spets, rosetter. Som en stor bakelse. Hon kan ha hur fina anor som helst men har hon inte STILEN är hon inte prinsessa på riktigt. Det är det som gör att Princess Butch handlar så mycket om estetik.

Jag dras till det som är för mycket, för glamoröst, för kitschigt. Att något är så fult att det blir snyggt. Att något är så otänkbart att det blir självklart. En prinsess-höft-puff av en trasmatta? Absolut. En polyester-sammets-disney-gardin? En otrolig materialskatt jag hittade!!

Bricolage är ett mer fancy ord för DIY — Do It Yourself, men också ett collage av det som råkar vara tillgängligt. Dick Hebdige skriver i boken *Subculture, the meaning of style*, om bricolage som en viktig beståndsdel i subkulturers stilar. Det kan till exempel handla om att använda något redan existerande föremål och ladda det med ny mening, genom att kombinera det på "fel" sätt. Ett klassiskt exempel är punkens säkerhetsnål, ett vanligt föremål med användningsområde i hemmet, för sömnad och annat hantverk, som gjordes till en så tydlig punktsymbol. Ett annat, kostymen:

More subtly, the conventional insignia of the business world — the suit, collar and tie, short hair, etc — were stripped of their original connotations — efficiency, ambition, compliance with authority — and transformed into "empty" fetishes, objects to be desired, fondled and valued in their own right. (Hebdige, 1997:104)

Jag väljer tyger och material lite utifrån vad jag har, och transformerar det till något annat. Prinsesslakan från facebook marketplace och sniljor från Växbo lin som jag besökte i somras, spetsar från en loppis för många år sen, ihopvävda skapar de ett nytt tyg, en ny yta. Jag letar efter tyg som av någon anledning tilltalar mig och är tillräckligt prisvärda. Vissa val är mer medvetna och eftersökta och vissa tvingar jag in i rätt riktning. Jag tror att det finns en koppling i det här och till också queer subkultur, att ta lite vad man har och vända och kombinera tills det blir något annat.

Precis som modsens appropriering av kostymen och dess accessoarer så vill jag appropriera prinsessan. I queer estetik finns det ett ironiserande över konservativa könsstereotypa kläder, framför allt feminina. Det finns en laddning i billiga underkläder, pärlhalsband, smala spetsiga klackskor och volanger och spetsar som är så enkel och effektiv att använda sig av, för att driva med dessa könsstereotyper. Oavsett om det gäller scenkläder på en dragshow eller vardaglig stil, att använda sig av dessa befintliga markörer och kombinera hejvilt är en tydlig kommunikation om ett alternativt sätt att se på kön och sexualitet.

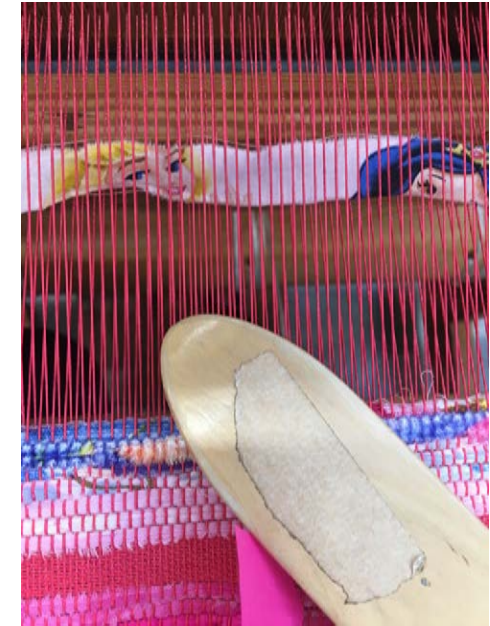
Here, Camp taste draws on a mostly unacknowledged truth of taste: the most refined form of sexual attractiveness (as well as the most refined form of sexual pleasure) consists in going against the grain of one's sex. What is most beautiful in virile men is something feminine; what is most beautiful in feminine women is something masculine. . . . Allied to the Camp taste for the androgynous is something that seems quite different but isn't: a relish for the exaggeration of sexual characteristics and personality mannerisms. (Sontag, 1964:3)

Kommunikation är ändå en viktig aspekt av kläder i allmänhet, oavsett om det är medvetet eller omedvetet. Här är det viktiga den medvetna kommunikationen, och anledningen

till att jag gillar kläder så mycket som medium, är bland annat att det pratar sitt eget språk. Ett språk som medvetet eller undermedvetet är tydligt för de flesta, för det är en så vardaglig del av vår kultur. Och det här är också en viktig del av subkulturer just för att det är så tydlig, ett statement som kan göras utan att behöva öppna munnen. Såhär beskriver Hebdige skillnaden mellan koder som förmedlas av vanliga kläder, och koder som förmedlas i subkulturers klädval:

For instance, the conventional outfit worn by the average man and woman in the street are chosen within the constraints of finance, 'taste', preference, etc, and these choices are undoubtedly significant. [...] These choices contain a whole range of messages which are transmitted through the finely graded distinctions of a number of interlocking sets — class and status, self-image and attractiveness, etc. Ultimately, if nothing else, they are expressive of 'normality' as opposed to 'deviance' (i.e. they are distinguished by their relative invisibility, their appropriateness, their 'naturalness'). However, the intentional communication is of a different order. It stands apart — a visible construction, a loaded choice. It directs attention to itself; it gives itself to be read.

This is what distinguishes the visual ensembles of spectacular subcultures from those favored in the surrounding culture(s). They are obviously fabricated [...]. They display their own codes (e.g. the punk's ripped T-shirt) or at least demonstrate that codes are there to be used and abused (e.g. they have been thought about rather than thrown together). (Hebdige, 1997:101)

DO YOU FEEL MY HEART SAYING 'HI'

ilka symboler finns det då, som förklarar tillhörigheten till en lesbisk kultur, och som placerar mitt arbete i den kontexten? Mycket av den typiskt flatiga stilen går någonstans ut på bekvämlighet och funktionalitet och är inte alls särskilt glittrig och kul. Det är flanellskjortan och truckerkepsen och antingen doc Martens eller birkenstock-tofflor, inga särskilt chockande objekt och alla lika mycket använda av den genomsnittliga heterosexuella tvåbarnsmamman som müsliflan. Men kanske finns det några tydliga symboler, förutom att tatuera in den dubbla venussymbolen eller labrysyxan på överarmen?

Jag vill ju att andra lesbiska ska se Princess Butch och känna igen sig. Om det då blir genom att skriva lesbisk på bröstet, använda karbinhaken som symbol eller helt enkelt skapa en igenkänning i den campiga trashiga estetiken som återfinns i gay-sammanhang på klubbar och dragshower, men på något sätt kommer det att genomsyra arbetet.

I musikalerna *Fun Home* finns det en scen där den unga Alison får syn på en butchflata för första gången på en diner. Musikalerna baseras på ett seriealbum med samma namn. Där beskrivs scenen såhär:

In the city, in a luncheonette...
...we saw a most unsettling sight.

Bechdel 2006:117-118

musikalen baserad på
seriealbumet heter numret
Ring of Keys och är skriven
av Lisa Kron.

Det här känns som något fundamentalt. Jag kan såklart inte uttala mig om hur många lesbiska som har känt det här, men en rent subjektiv uppskattning baserad på min vänskapskrets säger i alla fall att det är ganska många. Det handlar om igenkänning. Känslan av att SE någon, som är som en själv. "The butch nod" - en blick och nick utbytt mellan två flator som ser varandra för vad de är. Främlingar från samma land. Min flickvän brukar berätta för mig när hon har haft lesbiska kunder idag på jobbet. Det behöver inte ha hänt något speciellt. En tvål tack. Vill du ha en påse? Ha en trevlig dag! Känner de hennes hjärta säga hej?

[ALISON]
You didn't notice her at first,
but I saw her the moment she
walked in
She was a delivery woman
She came in with a hand cart
full of packages
She was an old-school butch

[SMALL ALISON]
Someone just came in the door
Like no one I ever saw before
I feel...
I feel...

I don't know where you came
from
I wish I did
I feel so dumb
I feel...

Your swagger and your
bearing
And the just right clothes
you're wearing
Your short hair and your
dungarees
And your lace up boots

And your keys, oh
Your ring of keys

I thought it was s'posed to be
wrong
But you seem okay with being
strong

I want...to...

You're so...

It's probably conceited to say
But I think we're alike in a
certain way
I...um...

Your swagger and your
bearing
And the just right clothes
you're wearing
Your short hair and your
dungarees
And your lace up boots

And your keys, oh
Your ring of keys

Do you feel my heart saying
"hi"?
In this whole luncheonette
Why am I the only one who
sees you're beautiful?

No, I mean...

Handsome!

Your swagger and your
bearing
And the just right clothes
you're wearing
Your short hair and your
dungarees
And your lace up boots

And your keys, oh
Your ring of keys

(Kron, 2015)

EN ATTITYD

ag har aldrig faktiskt sett en tjej med karbinhaksnyckelknippa och tänkt, aha, hon är lesbisk. Men jag gillar verkligen tanken på dessa tydliga kommunikatörer, tydliga symboler. Man kan prata om gaydar och sånt där. Men det har nog inte lika mycket med symboler och frisyrier att göra som någon speciell attityd. Omöjlig att sätta fingret på, supertydlig när den syns. Och den enda prinsessan jag träffat såg inte alls ut som en prinsessa, men var det hundra procent.

Hon var från Frankrike och utstrålade en sorts ridderlighet, kanske för att hon såg ut lite som Tilda Swinton i Orlando, kanske för att hon var så artig på ett väldigt o-franskt sätt men väldigt gentlemannamässigt butchigt sätt. När jag fick veta att hon bodde i närheten av Versailles blev det tydligt: hon var en prinsessa. I mitt huvud bodde hon såklart i Versailles. Det var vår och körsbärsträden blommade precis över och en stark vind fick dem att regna ner över mig, små rosa blad. Jag kände att jag hade trätt in i en tecknad film och väntade bara på att musiken skulle börja spela från ingenstans. Hon åkte tillbaka till sin lägenhet utanför Paris sitt slott vilket var lika bra för jag tyckte att det var bäst om hon kunde förbli en dröm, en verklig Lady Oscar, körsbärsblomman från Versailles, en lång muskulös prinsessa i kort blekt hår, jeans och vit t-shirt.

KÄLLHÄNVISNING

TRYCKTA KÄLLOR

- 🎀 Bechdel, Alison 2006. *Fun Home*. London: Jonathan Cape.
- 🎀 Hebdige, Dick 1997 (1979). *Subculture, the meaning of style*. London: Routledge
- 🎀 Kron, Lisa 2015. *Fun Home*. New York: Samuel French

ELEKTRONISKA KÄLLOR

- 🎀 Ditung, Sarah 2008. "Ghada Amer at the Brooklyn Museum"
<https://sarahditum.com/2008/07/14/ghada-amer-at-the-brooklyn-museum/>
Kontrollerad 2021-03-04
- 🎀 Gilmour, Paisley 2019. "King Princess on identifying as a lesbian" Cosmopolitan
<https://www.cosmopolitan.com/uk/love-sex/relationships/a27721655/king-princess-lesbian-gay/>
Kontrollerad 2021-03-04
- 🎀 Hanna, Kathleen 1993. "Rebel Girl" på albumet "Pussy Whipped" av Bikini Kill, Bikini Kill Records
<https://genius.com/Bikini-kill-rebel-girl-lyrics>
Kontrollerad 2021-04-01
- 🎀 Hogan, Heather 2016. "Autostraddles ultimate infographic guide to dead lesbian TV-characters"
<https://www.autostraddle.com/autostraddles-ultimate-infographic-guide-to-dead-lesbian-tv-characters-332920/>
Kontrollerad 2021-03-04
- 🎀 Nakashima, Tetsuya 2004: *Kamikaze Girls* (originaltitel: Shimotsuma Monogatari)
http://www.script-o-rama.com/movie_scripts/k/kamikaze-girls-script-transcript-takemoto.html
Kontrollerad 2021-04-01
- 🎀 Sontag, Susan 1964. *Notes on Camp*.
http://classes.dma.ucla.edu/Spring15/104/Susan%20Sontag_%20Notes%20On%20Camp-.pdf
Kontrollerad 2021-03-04
- 🎀 The LGBT Sentinel 2017. "Bi artist spotlight: Radical self love with Princess Nokia"
<http://www.thelgbtsentinel.com/bi-artist-spotlight-radical-self-love-princess-nokia/>
Kontrollerad 2021-03-04

BILDER

- 🌸 <https://www.flickr.com/photos/79505738@No3/32751629427>
"IMG_2050E François Boucher 1703-1770 Paris la Toilette. The Toilet 1742 Madrid Musée Thyssen Bornemisza" by Jean Louis Mazieres
Licensed under CC BY-NC-SA 2.
- 🌸 Ghada Amer, Snow White without the dwarves, 2009
<https://www.barjeelartfoundation.org/collection/ghada-amer-snow-white-without-the-dwarves/>
- 🌸 <https://digitaltmuseum.se/021046502884/drottning-kristina-som-barn>
Drottning Kristina som barn. Konstnär: Jacob Heinrich Elbfas Licens (CC BY-SA)
- 🌸 Snälla gör inte Elsa lesbisk screenshot
<https://www.qx.se/noje/160074/snalla-gor-inte-elsa-lesbisk-i-frozen-2/>
- 🌸 Xena & Gabrielle
<https://ew.com/article/2016/05/06/xena-warrior-princess-gabrielle-lesbian/>
- 🌸 Fun Home (c) Alison Bechdel All rights reserved så ni får väl svärta ut denna
- 🌸 Hjärtram fri licens
<https://www.pexels.com/sv-se/foto/karlek-hjarta-alla-hjartans-dag-design-5713581/>
- 🌸 <https://www.flickr.com/photos/54563970@No7/6260662126>
"Free brushed gold frame template" by Mark Faulkner Photography is licensed under CC BY-NC 2.0